

Tingvoll kommune

Økokommunen –
bedre løsninger for mennesker og miljø

Arkiv: 002
Arkivsaksnr: 2014/639-50
Saksbehandler: Olaug Haugen

Saksfremlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskapet	8/2016	09.02.2016
Kommunestyret		18.02.2016

Kommunereform - grensejustering som tema

Saksopplysninger

I forbindelse med kommunereformen har det kommet opp spørsmål om deling av Tingvoll kommune eller grensejustering.

Konkret har dette kommet fram både som en problemstilling i kommunestyremøtet 07.01.16, og som en del av forhandlinger med strukturalternativet Sunndal – Nesset – Tingvoll. I sonderingsmøtet med disse kommunene den 14.12.15 går det fram at Nesset kommune kun er interessert i deler av Tingvoll i en større kommune .

Rådmannen i Tingvoll innstilte til kommunestyremøtet den 07.01.16 å avslutte forhandlingene med Sunndal og Nesset, **men kommunestyret sitt vedtak var følgende:**

Tingvoll kommune fortsetter forhandlinger og utredninger om kommunereformen med følgende alternativer:

- 1. Tingvoll som egen kommune*
- 2. Tingvoll som en del av en kommune på ytre Nordmøre med kommunene Tingvoll, Gjemnes, Averøy, Kristiansund, Halså, Aure og Smøla. For å skape balanse mellom by og omland tilrår kommunestyret at Kristiansund og minst tre omlandskommuner, inkludert Tingvoll, deltar i sluttforhandlinger.*
- 3. Tingvoll, Sunndal og Nesset som en kommune.*
- 4. Dersom kommuner kommer til eller faller fra i alternativ 2 eller 3 kan forhandlingene fortsette.*
- 5. Fremforhandlede intensjonsavtaler legges frem for kommunestyret for vedtak i mars 2016. Kommunestyret vedtar å sette stemmerettsalderen til 16 år (født år 2000) ved den lokale rådgivende folkeavstemming om kommunereformen, våren 2016. Sonderingsutvalget i Tingvoll kommune endrer navn til forhandlingsutvalg. Forhandlingsutvalget har som utgangspunkt i at Tingvoll kommune ikke skal deles.*

13.01.16 fattet Sunndal kommune sitt vedtak slik:

Sunnadal kommunestyre gir kommunens sonderingsutvalg mandat til å inngå forhandlinger med Nettet kommune om en ny kommune med Sunndalsøra som kommunesenter.

Utvalget har også mandat til å diskutere eventuelle grensejusteringer som kommer fram underveis i prosessen.

Utvalget har også mandat til å forhandle om alternativet Sunndal-Nettet-Tingvoll dersom det skulle bli aktuelt.

Fremforhandlet intensjonsavtale legges fram for kommunestyret for vedtak i mars 2016.

Kommunestyret vedtar å sette stemmerettsalderen til 16 år (født år 2000) ved den lokale rådgivende folkeavstemminga om kommunereformen, våren 2016.

21.01.16 fattet Nettet kommune sitt vedtak slik:

Tingvoll kommune har i arbeidet med kommunereformen i kommunestyrevedtak av 12.1.2016 bedt kommunene Sunndal og Nettet om forhandlinger om alternativet Tingvoll-Nettet-Sunnadal. Sunndal er positive til anmodningen under forutsetning av at Nettet vil delta i forhandlingene.

Nettet har i sitt vedtak fra 18.6.2015 åpnet for muligheten for grensejusteringer mot sine nabokommuner, og ønsker å få avklart gjennom forhandlinger med Sunndal og Tingvoll om deler av Tingvoll kan inngå i Sunndal-Nettet.

Dette betyr at Tingvoll kommune må forholde seg aktivt i spørsmålet om deling av kommunen og grensejustering dersom en skal gå videre med forhandlingene med Sunndal – Nettet – Tingvoll. Ordfører og forhandlingsutvalget har tatt initiativ overfor Sunndal og Nettet for å få et møte om saken. Dette er berammet mellom ordførerne til 03.02.16

Om «Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser» (Inndelingsloven)

«Lov om fastsetjing og endring av kommune- og fylkesgrenser» (Inndelingsloven) gir bestemmelser knytta til deling av kommuner, sammenslåing, grensejusteringer mm. Loven er nå under revisjon. Nytt lovforslag er ennå ikke behandlet i Stortinget. Trolig vil det skje før påske.

Gjeldende inndelingslov gir imidlertid fire muligheter for grensendringer:

1. grensefastsetting (typisk brukt for å fastsette uklare grenser, ikke så relevant i denne sammenheng)
2. grensejustering (en mindre del av kommunen går over til en annen kommune)
3. deling av en kommune (kommunen deles i to eller flere deler og de ulike delene går til forskjellige kommuner)
4. sammenslåing av to eller flere kommuner (gjelder hele kommunen som sådan)

Pkt. 2 ovenfor (grensejustering) er relevant for denne saken. Det er viktig å merke seg at en grensejustering ikke gir grunnlag for økonomisk kompensasjon i henhold til reformstøtte eller inndelingstøtte.

En eventuell grensejustering kan iverksettes når som helst, uavhengig av en kommunereformprosess. §8 i Inndelingsloven hjemler en «initiativrett»:

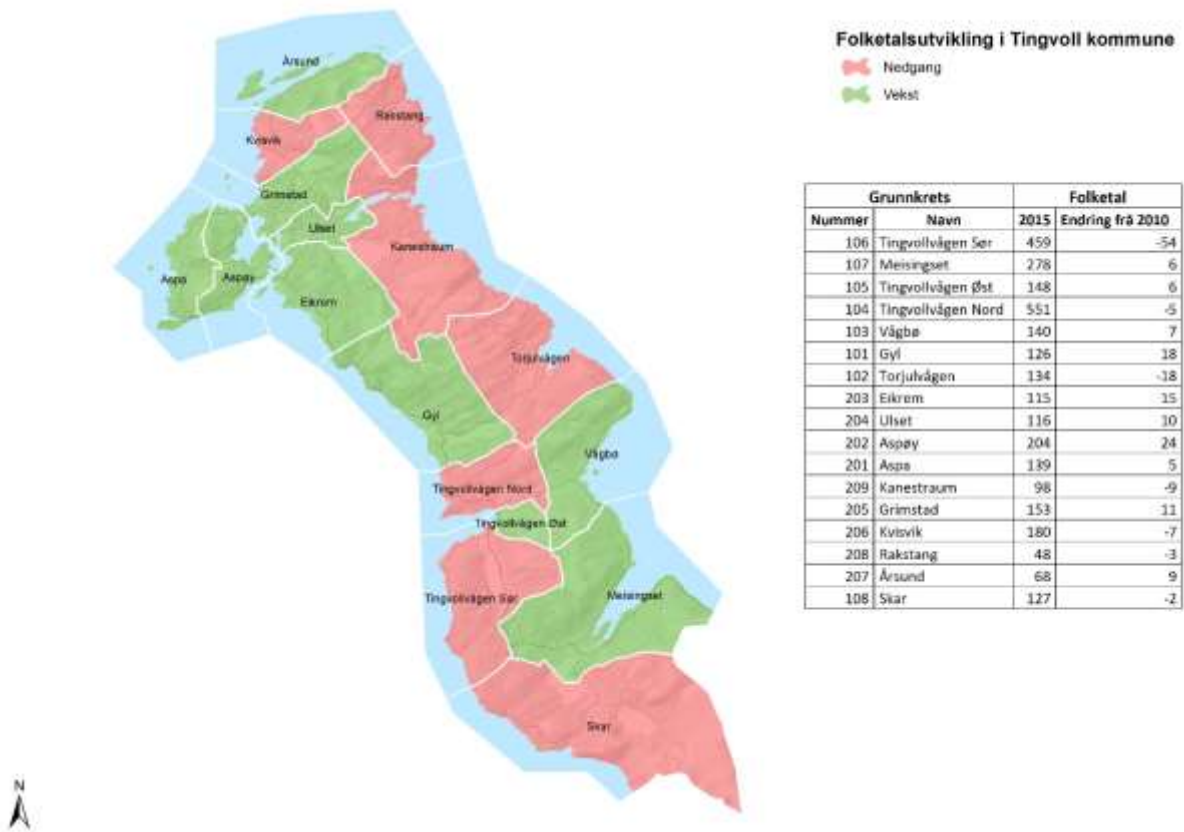
Søknad om at det skal setjast i gang utgreiing om grensejustering eller grensefastsetjing kan fremjast av innbyggjarar og grunneigarar i dei kommunane søknaden gjeld, av næringsdrivande som har sin registrerte forretningsstad der og av kommunestyret eller fylkestinget i dei kommunane eller fylkeskommunane søknaden gjeld.

.....

Det er Stortinget som gjør endelig vedtak om en eventuell grensejustering (§6 i Inndelingsloven).

Spørsmålet om deling av Tingvoll kommune har ikke tidligere vært reist i kommunens strategiske arbeid eks. med kommuneplanen. Spørsmålet ble heller ikke reist under kommunestyrets vedtak om mandat for sonderingsutvalget/forhandlingsutvalget. Deling av kommunen var et mulig scenario som ble utarbeidet som en del av kommunens utviklingsarbeid og planarbeid i 2003/ 2004. Fire scenarier ble da utviklet, og «Gylhammerøksa» med deling av kommunen ble sett på som det mest ønskede fremtidsbildet. Scenario: «Liten, grønn og kompetent» ble lagt til grunn for videre planarbeid.

En deling av kommunen med grensejustering er i realiteten en nedlegging av Tingvoll kommune, og står i et motsetningsforhold til «Tingvoll som egen kommune» i de alternativene som kommunestyret har vedtatt utredet. Tingvoll kommune har i dag 3104 innbyggere, og har en slik befolkningsmengde fordelt på kretser (kilde Fylkesstatistikk 2015):

Her presenterer administrasjonen en del fordeler og ulemper med å dele kommunen dersom vi gir opp alternativet med egen kommune og blir en del av en eller to større kommuner:

	Delt kommune i to større kommuner	Hel kommune i en større kommune
Fordeler	<p>Befolkningsnærhet til framtidig kommunesenter.</p> <p>Noe mer homogen arbeidsmarkedsregion (pendlingsmønster)</p>	<p>Samler antall representanter for å tale Tingvoll sine interesser politisk.</p> <p>Sterkere påvirkningsmulighet</p> <p>Mer samlet administrasjon</p> <p>Tydelig senterstruktur</p> <p>Sterkere forhandlingskraft</p> <p>Tilgang til nærtjenester</p>
Ulemper	<p>Splitter antall representanter for å tale Tingvoll sine interesser politisk.</p> <p>Uklar senterstruktur - økt konkurranse mellom bygder. Svekker Tingvollvågen som tettsted/ kommunedelsenter</p> <p>Svekker forhandlingskraft i de nye kommunene (antall innbyggere bak krav)</p> <p>Reiseavstand til institusjoner blir lengre</p>	<p>Langstrakt kommune</p>

Rådmannens vurdering:

Å splitte Tingvoll kommune ved å åpne for grensejustering er å svekke Tingvoll. For det første utelukker det Tingvoll som egen kommune ved å gjennomføre en grensejustering. For

det andre svekker det tingvollsamfunnet sin samlede posisjon dersom en bestemmer seg for å gjennomføre en kommunereform med kommunesammenslåing. Det medfører:

- Svekking av Tingvoll som helhet
- Antall representanter som skal ivareta innbyggerne sine interesser bli splittet
- Det skaper en uklar senterstruktur som kan svekke Tingvollvågen som tettsted – særlig i konkurranse med de andre tettstedene i en ny kommune. Det kan øke konkurransen mellom bygder i den nye kommunen.
- Tingvoll sine interesser veier «lettere» når det er et mindre folketall bak krav og forventninger.
- Tilgang til institusjoner kan gi lengre reiseveg dersom en får en ny kommunegrense mellom bygdene eks. ungdomsskole og sykehjemsplasser.
- Det skaper diskusjoner om hvor den nye kommunegrensen skal gå i vårt lokalsamfunn.
- Sunndal og Nesset er i ferd med å ferdigforhandle sine intensjonsavtaler. Slik administrasjonen vurderer dette nå gir grensejustering ingen reell innflytelse på innholdet i avtalene den nye kommunen for Tingvoll. En slik innflytelse må evt. utøves når en forhandler etter en sammenslåing er vedtatt.

Rådmannen ser svært få fordeler som en grensejustering kan gi tingvollsamfunnet, og ser ikke at dette styrker våre innbyggere sine interesser. En grensejustering vil heller ikke gi økonomiske gevinster via reformstøtte, da dette ikke er å se som en kommunesammenslåing.

Rådmannen mener at det ikke er hensiktsmessig å legge en deling av kommunen / grensejustering ut som tema i folkeavstemming. Dess flere tema som blir lagt fram i folkeavstemming dess mer splittet blir rådene politikerne får gjennom folkeavstemmingen. Det kan øke beslutningsvanskene fram i tid. Vi har indirekte folkestyre. Kommunestyrets representanter er valgt av folket for å ivareta innbyggerne sine interesser. Kommunestyret er et kompetent organ til å ta avgjørelser på vegne av innbyggerne.

Rådmannens innstilling i denne saken er at en ikke åpner for en deling av Tingvoll kommune, og avslår muligheten for grensejustering i kommunestrukturalternativet Sunndal – Nesset – Tingvoll. Senere muligheter for grensejustering er en hypotese og vil i tilfelle måtte følge «Inndelingslovens» bestemmelser.

Rådmannen innstiller derfor på at Tingvoll kommune gjør et retningsvalg og ikke går videre med strukturalternativet «Sunndal – Nesset – Tingvoll»

Økokommunevurdering:

Dersom innstillingen vedtas, vil denne saken ha

positiv	☐	<i>Evt. merknader:</i>
nøytral	☒	
negativ	☐	

effekt på kommunens arbeid som økokommune.

Rådmannens innstilling

Kommunestyret åpner ikke for en deling/ grensejustering av Tingvoll kommune.

Kommunestyret gjør et retningsvalg og går ikke videre med strukturalternativet «Sunndal – Nettet – Tingvoll» i arbeidet med kommunereform.